

כן, לשבור!

יוצא מזויקטקסט ב־31 באוגוסט 2024

כן, לשבור! / מחבר: זאב ז'בוטינסקי ראה אור ב"חזית העם", 2 בדצמבר 1932

א. עלינו לחזור שוב לתגרות בין הפועלים העברים בארץ ישראל. העתוננים מודיעים, שה"פורברטס"^[1] הניו-יורקי מאשים את הרביזיוניסטים, כי רוצים הם לשבור את "ההסתדרות של הפועלים". רק במילה אחת טועה ה"פורברטס", אם דבריו נמסרו באופן נכון: בהא הידיעה. אין זה אמת. איש אינו רוצה לשבור את ההסתדרות של הפועלים העברים חס ושלום. פועלים מוכרחים להשאר מאורגנים. רוצים רק לשבור את "אחת" מההסתדרויות של הפועלים, כלומר את ההסתדרות. יותר נכון – רוצים לשבור (וגם ישברו) את התביעה שלה למונופולין ולשלטון. זה נכון. כן, לשבור.

הקדמה: מצטט אני מכתב שבא זה עכשיו מא"י.

"חג בלתי מזעם היה אצלנו כאן היום" – כתוב במכתב. "אלמלא המגפה החדשה של השביתות. באים אנשים וקצת הון בידם, קונים פרדסים, מתכוננים ליסד בתי חרושת חדשים, בכל מקום ומקום בונים בתים – בקיצור, שמח; אבל בכל שבוע, כמעט בכל יום, שומעים על שביתה חדשה. איזו סתירה טמונה בכל הענין של "התישבות המעמד הבינוני". מצד אחד נשבעים השמאלים, כי גם הם מצדדים בעלית המעמד הבינוני, כי הפעם ייזהרו מאותם החירופים והגידופים שהיו מסטירים על אנשי "העליה הרביעית"; אבל יחד עם זה רואים, שהם מתכוננים להתקפה חדשה על ה"רכוש" היהודי. הדבר מזכיר כשתי טפות מים את ה"נאפי"^[2] הרוסי: שיזרום לו ההון הפרטי. ואחרי כן נגזזו אותו ונהרוס את

"איש הנאפ לטובת העיקרון הפרולטרי הקדוש..." , אבל יחד עם זה אומרים ל**בורגני** היהודי, כי מחובתו הראשונה להשתמש בעבודה עברית, ודוקא בעבודה מאורגנת, כלומר באותה העבודה שיש לה מגמה כבירה כזו לסחוט תנאים לא ע"י **משא ומתן**, אלא ע"י שביתות. מתראה אני יום עם ה**עולים החדשים** ויכול אני להבטיח לך, כי את עקרון "**העבודה העברית**" הם למדו באופן כשר וקדוש עוד לפני עלותם על ה**אניה**. אבל כאן, אחרי הגיעם, הם אווזים בכפתור מעילי ושואלים: מה יהיה? אני מוכן ומזומן לקחת פועלים עברים יקרים במקום פועלים זרים זולים – הרי לשם כך באתי; אבל בדרישה חדשה ובשביתה בכל ששה חודשים – לא יוכל רכושי הקטן לעמוד".

כך כותב תושב פרטי, מתנגד ותיק של ה"**שמאליות**"; אפשר שהוא מגזים, ש"מגפה", וכל "ששה חדשים" הן הגזמה. אבל הגזמה היא לפעמים אמצעי מעשי למדי בכדי להכניס דבר־אמת לתוך מוחותינו המטומטמים ומגומגמים.

ב.

מה זה **עבודה זרה**? מבחינה דתית זהו המנהג להשתחוות לפני מזבחות פופולריים מבלי לשאול אם אלו הם המזבחות של אלהי האמת. הוא הדין במובן הרעיוני: לכרוע ברך בפני סיסמאות פופולריות, מבלי לשאול אם אלו הן סיסמאות נכונות; ביחוד שוכחים הם לשאול, אם הסיסמאות (שאולי בתנאים אחרים הן נכונות) מתאימות גם לתנאי חיינו אנו. שהרי ברור לכל אחד ואחד, כי עיקרונים מדיניים וסוציאליים אינם דבר מוחלט: הם מתאימים למצב אחד ואינם מתאימים לשני. למשל – הנה לכם משל אקטואלי מאד: "האוטונומיה של המכללות". היא כלולה גם בזה, שאסור להכניס **משטרה למכללה**, וגם בזה שעל ה**פרופסורים**

בעצמם לבחור בפרופסורים חדשים, אבל כיום משתמשים באוטונומיה בכדי להכות סטודנטים יהודים ושלא להכניס פרופסורים יהודים. נשאלה השאלה: האם אנו, היהודים, אנו, יהודים פרוגרסיביים וליברליים ודמוקרטיים – מחוייבים כיום לתמוך בעיקרון האוטונומיה של המכללות? או: לפי העיקרון המופשט של הדמוקרטיה, אם היטלר יקבל רוב יחסי בבחירות הבאות בגרמניה, יש הכרח להזמין אותו להרכיב ממשלה. אם כן, המחוייבים אנו, היהודים, לדרוש שיתנו לו לשלוט; ואם פון פאפן^[3] לא יתן לו לשלוט שוב – האם מחוייבים אנו לשבת ולבכות? גם אם תהרגו אותי – לא אשב לבכות; וגם אתם – לא.

רוב העיקרונים המדיניים והסוציאליים מותאמים למצבים נורמליים; אבל כשהמצב הוא בלתי נורמלי הרי שום אדם הגון אינו מחוייב להקריב את העניינים החשובים ביותר של ארצו ושל עמו לשם סיסמה פופולרית, גם בשעה שהוא רואה ברור כשמש, כי במצב העכשוי תביא הסיסמא הפופולרית בהכרח לידי חורבן.

אבל המצב הבלתי נורמלי ביותר בין כל המצבים הבלתי נורמליים הוא המצב של עם בגולה; זהו מצב של מחלה אורגנית עמוקה, ושום מחלה אינה ניתנת לריפוי באותן השיטות שלפיהן חי האדם הבריא; את האמת הזאת שוכחים כל מתנגדי הציונות, ולצערי שוכחים לעתים קרובות גם רבים מידידי הציונות. הם מעמידים, למשל, עינים תמימות ושואלים: כיצד אתה יכול להתנגד למורשון^[4] בארץ ישראל? ואיפה הדמוקרטיה, איפה העיקרון הקדוש, שהרוב צריך לשלוט? על זה עונים אנו, כי עיקרונים דמוקרטיים נוצרו בשביל ארצות שבהן יושבים כבר התושבים במקום; אז ישלוט הרוב (וגם אז יש לנו צורך לפעמים לשקול בדעתנו – למשל כשמתפרץ שגעון־המוני היטלריסטי) אבל בשעה שכל העולם הכיר, שליהודים יש זכות להתישב בארץ ישראל,

כלומר – הכיר, שלא כל "תושבי" ארץ ישראל נמצאים עדיין במקום, אי אפשר להקים מורשון ולשים לאל את העליה היהודית.

הוא הדין גם בשטח הסיסמאות הסוציאליות. אפשר, שבארצות אחרות זאת היא אמת קדושה, כי חובתו העליונה של הפועל היא הסולידריות המעמדית שלו עם כל יתר הפועלים, הגם שאפילו בנידון זה קיימים ספיקות גדולים וחשובים. אבל בשעה שעם רוצה לבנות את מולדתו, אין סולידריות מעמדית זאת יכולה להיות החובה "העליונה"; הסולידריות הלאומית עומדת למעלה ממנה. ולעובדא, שהאינטרסים הלאומיים שלנו בא"י אינם עולים בד בבד עם מלחמת המעמדות ובפרט וביחוד עם שביתות – מסכימים, בלי שום ספק, תשעים אחוז מכל אלה הקוראים את השורות האלו, הגם שאיני יודע לאיזו מפלגה הם שייכים.

ג.

תארו לעצמכם, שהנה בא אליכם צעיר, אולי גם בנכם או תלמידכם, ושואל מכם עצה:

אני מתכוון לעלות לארץ ולהיות שם לחלוץ במפעל הבנין היהודי. כסף אין לי, אם כן אוכל להיות רק פועל שכיר. אבל איני רוצה ואיני יכול להיות חיי רעב ולעיתים קרובות אצטרך "לעמוד על המקח" באופן פרטי או קבוצי עם נותן העבודה שישלם לי שכר עבודה יותר גבוה. אבל יחד עם זה איני רוצה לשפוך את התינוק יחד עם המים הדלוחים – איני רוצה להרוס ולא להחליש את המפעל, כי קודם כל הרי זוהי עמדה יהודית בארץ. "אני אעמוד על המקח עם בעל הבית, כלומר – אבוא אתו במשא ומתן: איני רוצה להרוס את עסקו (הרי זהו העסק שלי. עסק של כולנו) ע"י שביתה. אמנם אפשרי הדבר, שהוא עקשן או אפילו שקרן. הוא

יענה לי, שאין באפשרותו להגדיל את משכרתו, אבל לאמתו של דבר אפשר שהוא עשיר מאד ויכול לעשות זאת, אלא שאינו רוצה. במקרה כזה רוצה אני שתתקיים בארץ ישראל אינסטנציה, ועד, משפט של יהודים נייטרליים, שאליהם אוכל לפנות בטענה שלי; המשפט יעיין בספרי החשבונות שלו, יביא בחשבון את כל המסבות – את רכושו, את סכום תוצרתו, כמה הוא מוכר, כמה הוא מרוויח; המשפט יחליט, אם אפשר לו להגדיל את שכר העבודה מבלי להרוס את העסק, ואם אפשר, הוא יצוה לו למלא את דרישתו; אם לא, הוא יסרב לי; שנינו חייבים להכנע לפסק הדין. לי אין זכות להכריז שביתה, ולו אסור להכריז השבתה. האם אלה הם עיקרונם צודקים או גרועים?

– אתה אומר: צודקים, אם כן, נלך הלאה. בהיותי פועל – רוצה אני, כמובן להשתייך להסתדרות של הפועלים היהודים. הגדולה והחזקה ביניהן היא "ההסתדרות", אבל היא מתנגדת לכל אותם העיקרונים, אשר הסברתי לך זה עכשיו, אין היא רוצה בשום התערבות "נייטרלית" ביחסים בין הפועל ובין נותן העבודה; שני הצדדים צריכים בעצמם לבא ביניהם לידי הסכם, וכשהדבר אינו מצליח, יכריח צד אחד את הצד השני ע"י זה, שהוא מאיים על מתנגדו בחרם כלכלי: הפועל משתמש בשביתה, בעל הבית – בהשבתה, אם כן, איך אוכל אני לפי השקפתי, להכנס לאיגוד שכוה? ושנית: אם אני נכנס להסתדרות, הרי אני שם מיעוט. העתון הרשמי של ההסתדרות מחרף אותי ואת חברי כמעט בכל גליון וגליון, משסה בנו את צבור הפועלים – אבל אני חייב לשלם את מס האיגוד, שעל חשבוננו מתקיים העתון הזה. ההסתדרות מארגנת ע"י קרנותיה – כלומר, גם כן בכספי אני – את הסתדרות הפועלים הערבים ועוזרת להם להכריז שביתות נגד מפעלים יהודים הגם שאני חושב אותן למזיקות. בבתי הספר השייכים להסתדרות (אם כן, שוב על חשבוני אני) נותנים לילדים חינוך

שאני חושב אותו לחינוך מזיק. ואלי מתיחסים כאל בן חורג: אני מקבל עבודה בתור האחרון, ומובן – שלא את העבודה הטובה ביותר; לשום משרה אחראית לא יבחרו בי כמובן, שהרי אני מתנגד לאותם העיקרונים המקודשים בהסתדרות, אבל גרוע מכל הוא שאם אני אהיה חבר בהסתדרות, הרי עלי להכנע לפקודותיה על מלחמת מעמדות ושביתות, שאני חושב אותן לעוול נגד ציון. אם כן, תנו לי עצה – האם עלי להכנס להסתדרות, לסבול בעצמי ולתמוך בשיטה שאני חושב אותה למזיקה, לעזור לזעזועים במשק היהודי ולארגן את הערבים שהם מתנגדים חריפים לציונות – או שעלי, יחד עם האחרים הדוגלים בהשקפתי ליצור ארגון פועלים חדש? מהי עצתכם?

ישנם קוראים שונים. אחדים יענו: הכנס להסתדרות; אחרים להיפך – יצור הסתדרות חדשה. אבל אלה שיתנו את התשובה השניה (ורבים מאד יתנו את התשובה השניה) מוכרחים לשמור על ההגיון. אם באמת מקימים הסתדרות פועלים חדשה – הרי אסור לדרוש ממנה, שהיא תנוהל בדיוק כמו שמתנהלת ההסתדרות: גם כן ללכת לשביתות, בשעה שבעל בית החרושת מקבל פועל יהודי לא ע"י לשכת העבודה של ההסתדרות, אלא ע"י לשכה נייטרלית, שההסתדרות החדשה רואה בה את האינסטנציה היחידה הנכונה; ולסייע להרס של בית חרושת לביסקויט, שהוא כל כך "עשיר", עד (לפי הדו"ח הרשמי של ההסתדרות) שעבדו בו בכלל רק ימים אחדים בשבוע, הרי יש הכרח לשמור על ההגיון: אם בעיני מי שהוא מוצאת חן שיטת ההסתדרות, הוא יוכל לתמוך בה; אבל אם בעיניו של מי שהוא אין שיטה זו מוצאת חן, עליו לתמוך בהסתדרות הפועלים החדשה ולהשתדל להפוך אותה לכח חזק בארץ, אשר ישבור, צעד אחרי צעד – כן, ישבור – את השיטה הגרועה והמזיקה.

מחוץ לפחד בפני סיסמאות פופולריות ממלא כאן תפקיד גם גורם סנטימנטלי מסויים, אומר אני: "סנטימנטלי" בלי שום לעג: סנטימנט, רגש – גם זהו דבר חשוב. כשהמדובר הוא על פועלים, כלומר – על אנשים, שהם בכל אופן הרבה יותר עניים מהעני שבבעלי התעשייה אפילו שבוע אחרי פשיטת הרגל – מרגיש כל אחד מאתנו, שבעצם אסור לנו לנהוג צרות־עין באביון, המנסה להשיג ע"י עמידה על המקח, או אפילו ע"י חטיפה בכח, עוד פרוטות אחדות.

נגד הרגש הזה אין לי שום תירוצ. המשטר הסוציאלי העכשוי הוא בלתי צודק. גם בארץ ישראל, אבל – אם לא מתאים לך המשטר הסוציאלי העכשוי בא"י, איש אינו מכריח אותך לעלות לארץ דוקא.

אפילו סוציאליסט מבין, כי לבנות מדינה יהודית בימינו אנו אפשר רק במסגרת של המשטר הסוציאלי העכשוי, אי אפשר לבנות בלי הון פרטי; והאופי של ההון הפרטי כלול בזה, שהוא הולך למקום שיש בו תקווה להשיג רווחים. אפשר שזוהי סגולה רעה מאוד של ההון הפרטי, אבל זוהי סגולתו המשורשת, האורגנית, שאי אפשר לבטל אותה, אבל יש להכיר בה, או לדחות את התחלת הבנין הציוני עד שישלוט בעולם משטר סוציאלי אחר, אותו החלוץ העולה לא"י מצהיר ע"י עצם עלייתו שאין הוא רוצה לדחות את הבנין ושרוצה הוא לבנות בתנאים הסוציאליים הקיימים. איש אינו מכריח אותו; יכול הוא להשאר בבית ולהלחם שם נגד המשטר הקיים. זאת שאלה של בחירתו החפשית, אבל אם הוא בחר ללכת לא"י, ובתור חלוץ ציוני דוקא, הרי אין הוא עוד "פועל",

איננו "פרולטרי", אלא מ נ ד ב. והסגולה הראשונה של המתנדב כלולה בזה, שהוא מסתלק מרגש־הרחמים הסנטימנטלי שלנו.

מתנדב הולך לקראת יסורים. מיד אחרי הרשמו יודע הוא, שיסורים מחכים לו; כי בלי יסורים לא יבא הנצחון. הוא הולך להלחם בעד ענין נשגב יותר, לא למען הענינים החמריים שלו. הוא יודע, שלהיות חלוץ פירושו – לסבול – כי בארץ חדשה, שבה שום דבר אינו בטוח חי הפועל חיים הרבה יותר קשים, מאשר בארצות הישנות, הנורמליות. אם סיכויים כאלה אינם מתאימים לו, אין איש מכריח אותו להיות מתנדב וחלוץ.

כשם שמלחמה היא תמיד אכזרית, וכשם שהחיל נלחמים לא בגלל משכורת ושעות עבודה, ככה אכזרית היא גם אותה המלחמה, ששמה – ההתישבות. היא יכולה להצליח רק על חשבון יסורינו אנו. בחרו לכם כרצונכם: אבל אם תבחרו בגורל חלוצים בהתישבות, הרי עליכם להיות מוכנים לכך, שהענינים שלכם תהיה להם חשיבות ממדרגה שלישית ועשירית – בראש לכל עומדים עניני ההתישבות, הדורשים לפעמים מהחלוץ שיסבול נוראות. ולפעמים הם דורשים מהחלוץ שיתן את חייו – וגם אז אין מקום לשום רחמנות סנטימנטלית. אמנם, במסגרת האינטרסים של ההתישבות הציונית ישנה עדיין אפשרות רחבה לשפר את מצב החלוצים; וזאת היא חובת כולנו. אבל לשפר רק עד כמה שהדבר אינו מפריע להתישבות, חלוץ ומתנדב אינו חי בשביל עצמו ולא בשביל חבריו; הוא חי בשביל ההתישבות היהודית; איש אינו מכריח אותו לנסוע; איש אינו מכריח אותו אפילו להשאר. בתנאים כאלה אין סנטימנט.

ה.

עוד דבר בלתי פופולרי. העתונות "השמאלית" חושבת לבושה נוראה, על שהפועלים הלאומיים עובדים לפעמים תחת חסות המשטרה, אפילו "[המשטרה האנגלית](#)" והערבית".

את יחסי אני למשטרה האנגלית והערבית בא"י אין לי צורך מן הסתם לנסח לפניכם, אבל התירוף הזה הוא כוזב וזול ונבוב. אם אינכם רוצים שיהודים יעבדו תחת חסות המשטרה, יש בידיכם אמצעי פשוט; אל תתפרצו להכות את הפועלים, ביחוד – בפרופורציה הרגילה שלכם – של מאה נגד שנים עשר. אם אתם רוצים למחות, כתבו בעתונות, כנסו אספות, פנו לוועד הלאומי ול[סוכנות היהודית](#), עשו מה שאתם רוצים, אבל אל תכו: אז לא תהיה חסות־משטרה. אבל אם אתם עומדים על "זכותכם" להכות, להכות במובן הפיסי אזרחים יהודים אחרים (לא חשוב אם הם "צודקים" או לא "צודקים"), הרי טפשות תהי זאת לדרוש שהמדינה (אפילו מדינה זרה) לא תגן עליהם; ועוד יותר טפשות היא לצעוק שזאת היא "בושה" – להרשות למדינה (אפילו למדינה הזרה) להגן על התושבים ברחובות בפני המון קמוץ־אגרופים. זוהי חובתה של המדינה, שלא להרשות התנפלויות פיסיות; זוהי זכותו של כל אזרח – לדרוש מהמדינה, שתגן עליו בפני חוליגניות.

אשר ללאומיותם של השוטרים – גם תירוף זה הוא רקוב: רקוב כפ ל י ם. ראשית הרי כל פקידי הממשלה בא"י הם המשרתים שלנו, כי אנו, היהודים, משלמים יותר מ־40 אחוז של כל המסים. כלומר את מחצית משכורתם. בהיותם אנגלים וערבים, הרי השוטרים האלה לעיתים קרובות משרתים גרועים־גרועים מאד; עלינו למחות נגד זה שאין שוטרים יהודים במקום שהם צריכים להיות; אבל אין זאת אומרת שעלינו לתת את עצמנו למכים באמצע הרחוב לפי הפרופורציה של מאה מכים נגד שנים עשר מוכים, ויחד עם זה "להחרים" את השוטר החי על חשבוננו אנו.

אני מצטער על שהממשלה אינה יהודית – אבל "בושה" אינה רואה כאן, בכל אופן. זוהי "בושה" הרבה יותר קטנה מאשר למשל, להשתמש בפועלים ערבים בכדי להכריז שביתה בבית חרשת יהודי.

אבל הרקבון שבתירוץ הזה הוא כפול. בעצם צריך היה המצב להיות אחר: ברובעים היהודים בירושלים ובחיפה צריכה היתה המשטרה להיות מורכבת מיהודים, כמו בתל אביב. אז, לכל הפחות, היה לנו הכבוד, בשעת תגרות אגרופים בין יהודים בשתי הערים, להיות מוגנים או בלתי מוגנים ע"י שוטרים יהודים. דוקא החלטה כזו הצעתי בעצמי בקונגרס הששה עשר בציריך: לדרוש משטרה יהודית בכל הרובעים היהודים. מי הצביע נגד? כל "השמאל" כאיש אחד.

קישורים חיצוניים

• [בן, לשבור! בויקיפדיה](#)

הערות שוליים

- ¹ פורוורד (באנגלית: The Forward; ביידיש: פארווערטס; נהגה: "פֿורוֹוֶרְטֶס") הוא עיתון יהודי-אמריקני היוצא לאור בני-יורק, ונוסד בשנת 1897 בידי 50 'סוציאליסטים' דוברי יידיש.¹
- ² נא"פ (НЭП – ראשי תיבות ברוסית של Новая Экономическая Политика) – "המדיניות הכלכלית החדשה".
- ³ ¹ פֿרֶדֶרִיך פֿון פֿאַפֿן (בגרמנית: Franz Joseph Hermann Michael Maria von Papen; 29 באוקטובר 1879 - 2 במאי 1969) היה פוליטיקאי גרמני אשר שימש תקופה קצרה כקנצלר גרמניה, ואשר תכניו היו בין הגורמים לעלייתו של אדולף היטלר לשלטון.

4. [1](#) הגוף המייצג הכללי, הרשות המחוקקת.

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](https://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](https://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Ofir michael
- Nahum

1. [↑https://wikisource.org](https://wikisource.org)

2. [↑https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
3. [↑https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)